

Maria ENESCU

**FUNȚIONAREA EFICIENTĂ A
MECANISMELOR DE LIBERALIZARE A
COMERȚULUI – CONDIȚIE A
CREȘTERII ECONOMICE**

Maria ENESCU

**FUNȚIONAREA EFICIENTĂ A
MECANISMELOR DE LIBERALIZARE A
COMERȚULUI – CONDIȚIE A
CREȘTERII ECONOMICE**

**Editura Universitaria
Craiova, 2016**

Referenți științifici:

Prof.univ.dr. Sitnikov Cătălina, Universitatea din Craiova

Prof.univ.dr. Avram Veronel, Universitatea din Craiova

Copyright © 2016 Editura Universitaria

Toate drepturile sunt rezervate Editurii Universitaria

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

ENESCU, MARIA

**Funcționarea eficientă a mecanismelor de liberalizare a comerțului :
condiție a creșterii economice / Enescu Maria. - Craiova : Universitaria,
2016**

Conține bibliografie

ISBN 978-606-14-1075-0

INTRODUCERE

De mai bine de o jumătate de veac, promovarea comerțului liber a reprezentat pilonul politicii comerciale a Uniunii Europene. În prezent, Uniunea Europeană este în cadrul comerțului internațional cel mai mare actor, realizând 17 % din importurile și exporturile globale. Experiența sa în deschiderea piețelor, atât în interiorul UE cât și prin acordurile comerciale au oferit beneficii atât pentru țările bogate cât și pentru și cele mai sărace, motiv pentru care comerțul reprezintă azi cheia pentru Strategia Europa 2020.

În prezent, datorită ușurinței comunicării și a sistemelor moderne de transport, comerțul se realizează mai ușor: este mai ușor să se producă, să se cumpere și să se vândă bunuri în jurul lumii, acest aspect oferind companiilor europene de orice dimensiune posibilitatea de a face comerț în afara Europei. De asemenea lucrătorii își pot oferi și presta servicii în țări diferite, de exemplu într-o companie multinațională sau prin contracte de servicii specifice. Schimburile comerciale zilnice ale Europei valorează sute de milioane de euro, sau mai mult, Europa fiind cel mai mare exportator de bunuri fabricate și servicii, ea însăși fiind cea mai mare piață de export pentru peste o sută de țări.

Dacă activitatea comercială este bine gestionată, poate fi o oportunitate pentru creșterea economică. Politica comercială a Uniunii Europene urmărește să creeze creștere economică și locuri de muncă prin oferirea de oportunități pentru comerț și investiții cu restul lumii.

Comerțul, aflat în centrul relațiilor de schimb, se confruntă cu mutații semnificative în contextul concurențial actual. În zilele noastre, activitatea omului de afaceri se desfășoară în mijlocul unui univers informațional aflat într-o continuă schimbare” (Costea 2005 p. 7). Omul de afaceri are nevoie în proiectarea afacerii de informații reale, dinamice și concludente

complete și complexe despre mediul economic, geografic, sociologic, cultural etc. Prin analiza acestor informații se conturează contextul și tendințele în funcție de care firma comercială își desfășoară activitatea și formulează decizii.

În prezent, cunoașterea consumatorului este foarte importantă dar nu mai reprezintă totul în activitatea comercială. Se impune astfel cunoașterea tuturor participanților care operează în cadrul schimbului: producător, furnizor, distribuitor, comerciant, consumator, deoarece rolul fiecăruia este esențial.

Mediul în care își desfășoară activitatea firma de comerț este deosebit de dinamic, ca urmare a schimbărilor ce intervin în cadrul lui, mai ales sub impactul evoluției științei și tehnicii. Firma poate să desfășoare o activitate normală și eficientă numai în măsura în care cunoaște factorii mediului ambiant, modificările care intervin, adaptându-se continuu la cerințele acestuia. Activitatea la nivel național presupune un anumit nivel de incertitudine datorat anumitor elemente, a căror cunoaștere se poate realiza cu un efort destul de dificil, datorită prezenței unei serii de elemente incontrolabile.

Comerțul este studiat și evaluat ca activitate aducătoare de beneficii atât pentru omul care caută în permanență satisfacția atât pentru unitatea economică cât și pentru societate.

CAPITOLUL 1

ANALIZA CADRULUI MACROECONOMIC ȘI A MODIFICĂRILOR STRUCTURALE ALE ECONOMIILOR NAȚIONALE

Acest capitol este axat pe analiza sistemului economic și a structurilor sale. Fenomenele și procesele din viața economică au evoluat cu intensitate și rezultate diferite, determinând necesitatea de a cunoaște modul în care evoluează economia națională, precum și abordarea în dinamică a acesteia. Existența și dinamica unei societăți nu pot face abstracție de locul central al sistemului economic și de rolul său în înscrierea economiei pe traiectoria creșterii și dezvoltării economice.

1.1. Abordare structurală a modificării caracteristicilor sistemului economic

Formarea economiilor naționale este rezultatul unui îndelungat proces istoric care s-a produs în perioade diferite la diferite popoare. Apariția lor a fost determinată de influența mai multor factori, unii de *natură economică* (dezvoltarea factorilor de producție, adâncirea diviziunii sociale a muncii, dezvoltarea economiei de schimb și pe această bază a pieței interne) și alții de *natură politică* (între care, în mod deosebit, revoluțiile burgheze, formarea statelor centralizate, etc). Apariția economiilor naționale a marcat intrarea omenirii într-o etapă superioară a vieții economice, deci, au apărut pe o anumită treaptă de dezvoltare a societății și anume atunci când s-a conturat procesul de formare a națiunilor și a statelor centralizate. Ele au apărut și s-au dezvoltat pe baza activității conjugate a unei națiuni și a unui număr de minorități naționale în cadrul unui stat, sau a mai multor națiuni care desfășurau o

activitate economică în cadrul unor state federative. Economia națională are un caracter unitar datorită caracterului comun al activității, existenței unei piețe interne care, de fapt, constituie și elementul fundamental, esențial, decisiv în procesul de constituire al economiilor naționale.

Experiența istorică a arătat că sistemele economice naționale realizează o dezvoltare autentică numai dacă este un fenomen propriu, adică își are originea specifică într-un teritoriu determinat, care este realizată de o societate structurată specific și care are un sistem de valori și obiective bine definite, născute din aspirațiile unei comunități naționale. În cursul evoluției sale istorice, umanitatea a înregistrat o succesiune *de sisteme economice*, a căror analiză este utilă și necesară, atât pentru istoria economică, cât și pentru identificarea direcțiilor viitoare de evoluție.

Dezvoltarea teoriei generale a sistemelor și perfecționarea analizei structurale au condus la creșterea preocupărilor unui mare număr de economiști pentru perfecționarea metodelor și tehnicilor de analiză a fenomenelor și proceselor economice, capabile să explice interacțiunile dintre subsistemele economiei (naționale sau mondiale), în toată complexitatea lor.

Modificarea în timp a caracteristicilor sistemului, ca urmare a interacțiunii dintre elementele acestuia, pe de o parte și dintre acestea și mediu, pe de altă parte, reprezintă un proces obiectiv ce se desfășoară în scopul atingerii stării finale, respectiv a țelului propus. Trebuie subliniat că abordarea sistemică nu exclude ci, din contră, este completată și chiar presupune *abordarea structurală*. De altfel, structuralismul a făcut operă de înaintaș față de metodologia sistemelor, deplasând accentul de la elemente la relații.

În economiile moderne structurile macroeconomice și raporturile existente la un moment dat sunt, în principal, rezultatul unor mișcări naturale din trecut, cuprinzând, totodată, germenii unor tendințe obiective care se vor manifesta cu tărie

în viitor. În cazul țărilor dezvoltate, mutațiile în structura macroeconomică se reduc ca amplitudine. Reducerea ponderii populației ocupate în agricultură se face în ritmuri din ce în ce mai mici, având tendință de stabilizare, iar productivitatea muncii și nivelul înzestrării tehnice din această ramură se apropie de valorile medii pe economie. Ponderea industriei în populația ocupată și în produsul intern brut înregistrează anumite scăderi, datorate dezvoltării mai rapide a sectorului terțiar. În această fază superioară a dezvoltării economice, în care accentul este pus pe eficiența utilizării resurselor, principalele mutații structurale sunt, însă, cele din interiorul sectoarelor, ramurilor și subramurilor economice. Dintre ramurile economice, în primul rând, industria este aceea care este supusă unor profunde și rapide modificări structurale, întrucât ea trebuie să se adapteze permanent și într-un mod tot mai eficient, atât propriilor cerințe de valorificare superioară a resurselor consumate, cât și celor implicate de restructurarea celorlalte sectoare și ramuri economice care beneficiază de produsele sale, printre care agricultura ocupă un loc de primă importanță.

Deși pare simplă, analiza conceptului de *structură* a unui sistem ridică probleme dintre cele mai dificile, generate atât de diversitatea de definiții și interpretări a însăși conceptului de structură, cât și datorită modului de percepere și explicare a evoluției temporale și spațiale a structurilor, a dinamismului acestora.

Structura economică are rădăcini adânc implantate în istoria multidimensională (deci nu numai cea economică) a unui popor și nici o generație nu poate evita folosirea realizărilor generațiilor precedente. Caracterul național al unei structuri decurge nu numai din faptul că aparține unui stat în limitele sale naționale, ci și din faptul că este rezultatul unor eforturi colective ale generațiilor anterioare și prezente. Oricât de moderne se consideră a fi unele economii, rădăcinile lor se află într-unele din cele mai vechi ocupații și în experiența vechilor generații în materie de economie a pământului, a meșteșugurilor etc. Există

o lege naturală a diviziunii muncii care constă în aceea că mai multe generații succesive își unesc forțele pentru a atinge unul și același scop.

Filogeneza structurilor a urmat un drum de la o eterogenitate mai puțin complicată la alta mai complexă și din ce în ce mai complexă, de la individualizare mai puțin marcată la alta din ce în ce mai pregnantă. De aici și dificultățile obiective ale unui proces de convergență a intereselor internaționale, cărui i se contrapune un proces de proliferare, de diversificare și de individualizare a structurilor economice naționale. Istoria structurilor este și istoria contradicției dintre omogenizare și eterogenizare, a doua dominând-o pe prima în mod progresiv atât pe plan național cât și internațional.

Ca urmare, economia națională este o entitate rezultată din dezvoltarea schimbului reciproc de activități între membrii unei comunități umane, de obicei națiunea, pe ansamblul unui teritoriu național. Structura economiilor naționale (economiele naționale ale diferitelor țări) are inevitabil numeroase particularități, specifice unor momente istorice diferite, care se regăsesc în modul de formare și de dezvoltare a structurilor economice de diferite tipuri la un moment dat.

Cunoașterea structurilor economice, a evoluției lor, a factorilor care influențează modificările structurale, reprezintă o necesitate a zilelor noastre, varietatea structurilor economice naționale și a interconexiunilor la nivel mondial creând probleme suplimentare în procesul de adaptare la cerințele noului model de dezvoltare economică, socială, culturală.

Cercetarea vieții economice scoate la iveală complexitatea ridicată a structurilor economiilor naționale, a dependențelor elementelor componente, cât și a celor care formează structura economiei mondiale. În cadrul structurilor economice au loc permanente transformări, generate, în cea mai mare parte, de forțe interioare. Formarea și transformarea structurilor economice sunt rezultatul unui îndelungat proces istoric, care